

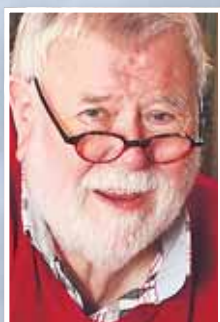
Straatjournaal

nr. 233 juni 2017 | 2,- waarvan € 0,90 voor de verkoper

KEURMERK
straat
krant

LEVENSPIJN

De straatdokter
helpt daklozen

DRUK BAASJE

Aris Bouwens
runt theatertje in
Noord-Scharwoude

► pagina 8

TJOEKE TJOEKE

Maak eens een
ritje met de
stoomtram

► pagina 11-13

KUNST KIJKEN

Het gaat niet om
kennis, maar om
wat het je doet

► pagina 18

TEKST: BRECHTJE KEULEN / FOTO'S: KARIN STROO

Straatdokter houdt vinger aan de pols

Een dakloos lijf is een versleten lijf

Straatdokter en straatverpleegkundigen uit de grote steden werken samen om de medische zorg voor dak- en thuislozen te verbeteren. Igor van Laere is een van die dokters. "Ik vind het belangrijk om zicht te hebben op de sociale situatie van patiënten, want daklozen worden vaak maar 55 jaar oud."

"Het is mijn oog", mompelt de man die de kamer van straatdokter Igor van Laere binnenstapt. "Bent u ergens allergisch voor?" vraagt Van Laere, die ondertussen zijn handen wast bij een klein gootsteentje. Hij pakt zijn smartphone en zet de zaklamp aan. Met het felle lichtje schijnt hij in het rode oog van de man.

"Het is een beetje geïrriteerd. Doe maar een paar keer per dag een doekje met lauwwater ertegenaan. En kom even terug als het volgende week niet over is."

"Is goed", mompelt de man. "Dank u wel, meneer." En hij schuifelt de kamer uit, terug naar de koffieruimte van de daklozenopvang.

"Zoals je ziet zitten we in een best wel luxe kamer", grapt Igor van Laere, nadat de patiënt vertrokken is. Iedere maandagochtend houdt hij hier spreekuur, in daklozenopvang *De Cocoon* in Hilversum. In een zes maanden durende pilot wordt hier bekeken wat het effect is van een inloopspreekuur op de gezondheid van dak- en thuislozen in de Gooi- en Vechtstreek. Hoe lager de drempel om naar de dokter te gaan, des te eerder en beter je kunt ingrijpen als het niet goed met iemand gaat, is de ervaring van straatdokters in andere steden. Rondom het bureau van Van Laere staan emmers verf, stapels dozen en een dweilmachine. Het kleine dokterskamerke heeft een dubbelrol als opslagruimte. De straatdokter bekijkt wat hij echt nodig heeft, en dat is niet eens zo veel. "Met een stethoscoop, wat verband en een paar spateltjes komen we een heel eind."

Een paar jaar geleden nam Van Laere het initiatief voor de *Nederlandse Straatdokters Groep* (NSG), met als doel om met collega's uit andere steden kennis uit te wisselen, en uiteindelijk invloed te kunnen uitoefenen op beleid. Want hij merkte dat ervaringen van mensen uit het veld daarin niet altijd werden meegenomen.

Van Laere bezocht zelf bijvoorbeeld een aantal jaar een inloopcentrum in Amsterdam West. Daar werkten ook psychiatrisch verpleegkundigen en advocaten, en werden postadressen verstrekt. Toen werd besloten dat postadressen voortaan op één centraal punt in de stad zouden worden toegewezen. "Onze locatie werd gesloten. Ik zag daar tweehonderd man per jaar, voornamelijk wat oudere en gammele daklozen, meestal met een alcoholprobleem. Zij verloren in een keer hun vertrouwde plek, hun vastigheid. En wij waren die tweehonderd patiënten kwijt, bij wie we tot dan toe aardig vinger aan de pols hadden kunnen houden."

Onverzekerd

Dat de samenwerking binnen de NSG tot resultaat kan leiden, bleek onlangs. De NSG trok aan de bel, omdat het aantal onverzekerde dak- en thuislozen flink was toegenomen. Van 15-25 procent was dat in sommige steden gestegen naar 30-50 procent, in een paar jaar tijd.

Minister Edith Schippers besloot dat er iets moest veranderen. Artsen die onverzekerde dak- en thuislozen behandelen, krijgen voortaan een vergoeding van de overheid. Daarna wordt ook gekeken hoe iemand weer verzekerd kan worden. "We moeten nog zien hoe het in de praktijk uitpakt, maar vanaf nu kan in ieder geval niet meer gezegd worden: jij bent onverzekerd, dus je krijgt niet de best mogelijke behandeling."

Intussen is Marc de spreekkamer binnengekomen. Hij probeert een vuist te maken met zijn linkerhand. Dat gaat niet meer

"Daklozen zijn net rocksterren die roofofbouw op hun lichaam plegen"

sinds hij vorig jaar zijn pols verbrijzelde. Van Laere luistert aandachtig. Marc raakt langzaam verstrikt in zijn eigen verhaal, als hij reconstrueert hoe dit toentertijd is gebeurd. Van Laere kent het verhaal en onderbreekt hem vriendelijk.

"En je hebt nu een eigen woning?" Marc glundert. "Ik heb een wasmachine, twee balkons met zonneschermen, en

vanaf woensdag ook tv."

"En het drinken?"

"Ja, dat lust ik nog wel. Maar niet meer zo heel frequent hoor."

"Wat zijn je valkuilen voor straks? Heb je poen in de pijpleiding? Dat moet je goed regelen."

"Ik ga hier een succes van maken, koste wat het kost."

"Wat ga je doen aan dagbesteding?"

"Ik heb hier bijna een jaar in de opvang gezeten. Ik ben over-over-vermoeid. Dat merk ik nu pas. Je hebt in de opvang nooit nooit rust. En je hebt veel stress."

"En hoe is het met je oog, Marc?"

"Definitief kapot, dat wordt nooit meer wat. Het is hard werken, maar uiteindelijk komt het wel goed met mij."

Stress

Stress is een van de meest voorkomende gezondheidsproblemen van dak- en thuislozen, zegt Van Laere. "Qua leefstijl zijn dak- en thuislozen net rocksterren, die roofofbouw op hun lichaam plegen. Een dakloos lijf is een versleten lijf." Als Van Laere iemand voor het eerst ziet, vindt hij het nodig om een uur met diegene te spreken. Niet alleen over medische klachten, maar ook over iemands levensverhaal. "Ik vind dat ik over de

grenzen van de medische problemen heen moet kijken. Het gaat om mensen en hun levenspijn. Ik wil weten: hoe ben je dakloos geworden? Waar ben je tot nu toe geweest? Aan wie heb je hulp gevraagd en hoe ging dat? Als iemand dan vraagt of ik dat als dokter moet weten, zeg ik: "Ja. Want daklozen worden vaak maar 55 jaar oud, en dat komt door hun sociale omstandigheden."

Iedere nieuwe patiënt moet bij Van Laere ook een test doen, als controle op verstandelijke beperkingen. "Niet iedereen kan bijvoorbeeld klokkijken. En als je naar een afspraak moet, is dat een probleem. Dan snap je brieven van de overheid ook niet. Dan kun je geen uitkering digitaal aanvragen met een *DigiD*. Eigen risico is voor veel mensen een reden om niet op tijd naar de dokter te gaan."

"Zulke omstandigheden moeten we snel in beeld hebben, en dan moeten we ook snel 'breed' gaan kijken wat mensen nodig hebben om verdere schade te voorkomen. Zowel medisch als sociaal en psychisch. In de daklozenopvang komen mensen met heel ingewikkelde problematiek bij elkaar. Daar moeten we onze allerbeste mensen neerzetten. Straatdokters, psychiaters, verslavingsartsen. Kwetsbare burgers moeten veel meer beschermd worden." ■

Straatdokters in Noord-Holland

In veel grote steden in Nederland, van Groningen tot Eindhoven, zijn straatdokters actief. In Noord-Holland kunnen dak- en thuislozen met medische klachten terecht op spreekuren in Haarlem, Hilversum of Amsterdam. In andere Noord-Hollandse steden zijn geen straatdokters.

HAARLEM

Onder de naam *Damiate* organiseert GGD Kennemerland een verpleegkundig spreekuur voor dak- en thuislozen die geen eigen huisarts hebben.

Iedere dinsdag en donderdag van 14 - 16 uur
Stem in de Stad, Nieuwe Groenmarkt 22

HILVERSUM

Straatdokter Igor van Laere houdt spreekuur voor dak- en thuislozen uit de Gooi- en Vechtstreek.

Iedere maandag van 9 - 13 uur
De Cocoon, Nieuweg 95

AMSTERDAM

KRUISPOST heeft medische spreekuren voor daklozen, uitgeprocedeerden en onverzekerden.

Maandag t/m vrijdag 10 - 12.30 en 19 - 21.30
Oudezijds Voorburgwal 129